

Wij luiden graag
samen met u

de lente

in

bloembinderij

OASE

grotestraat 143, 5151 BK drunen tel.: 04163-77147

INFO ³⁹

Krant april

'95

Natuur- en
milieuvereniging
Drunen

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING DRUNEN

POSTBUS 174 5150 AD DRUNEN

Contributie minimaal f. 20,- per jaar.
Postbanknr. 5377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging Drunen,
Govert Flinckstraat 6, 5151 EC Drunen.

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter : Wim van der Linden
Mozartlaan 41
5151 WS Drunen tel. 04163-72572

Vice-voorzitter: Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 04163-76202

Secretaris: Cock de Moel - van Engelen
Dr. Schaepmanstraat 7
5151 CH Drunen tel. 04163-79128

Penningmeester: Juul Verduijn
Govert Flinckstraat 6
5151 WK Drunen tel. 04163-78346

Leden: Wil Maaywee Jan de Moel
Leliestraat 11 Dr. Schaepmanstr. 7
5151 TP Drunen 5151 CH Drunen
tel. 04163-75214 tel. 04163-79128

Ad Kuijpers Fons van Dijk
Chrysantenstraat 25 Vennestraat 11
5151 GD Drunen 5151 CA Drunen
tel. 04163-78472 tel. 04163-75203

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE

1. Bestuur.	blz. 1
2. Inhoudsopgave.	blz. 2
3. Voorwoord.	blz. 3
4. Jaarvergadering.	blz. 4
5. Jaarverslag.	blz. 5
6. Van de penningmeester.	blz. 10
7. Financieel verslag	blz. 11
8. Ledenbijeenkomsten.	blz. 12
9. Lezing Voedsel en Gezondheid.	blz. 13
10. Kano-weekend.	blz. 17
11. Wandeling.	blz. 20
12. Land/tuinbouw--Milieubeweging	blz. 21
13. Agenda 21.	blz. 23
14. Kerkuilen.	blz. 24
15. Landschapsbeheer.	blz. 26
16. Lezing Ontstaan van de geschiedenis van Brabant.	blz. 27
17. Adverteerders.	blz. 31

Jaargang 13, 1995 nr.1

Redactie:

Leontien Akkerman
Torenstraat 116
Drunen
Tel. 04163 - 75161

Wil Maaijwee
Leliestraat 11
Drunen
Tel. 04163 - 75214

Kopy voor het volgende blad inleveren voor 13 juni 1995 op een van bovenstaande adressen.

VOORWOORD

VOORWOORD

Na het verschijnen van ons winternummer heeft een groot deel van de bevolking, die bij de rivieren wonen in angst verkeerd, of zij al dan niet gespaard mochten blijven van de overstromingen.

Gelukkig is de angst nu voorlopig voorbij en kan de rijks- en provinciale overheid de hoognodige maatregelen gaan nemen om te voorkomen dat de overstroming niet drie maal is scheepsrecht wordt!

Wij staan aan het begin van de lente. De vogels zijn reeds actief bezig met het bouwen van hun nestjes. De tuinliefhebbers hebben hun tuingereedschappen al opgezocht en de zonanbidders hebben de eerste warme zonnestralen al op hun lichaam laten inwerken.

De lente is een prachtige tijd, waarbij bloemen en planten ontwaken en de natuur een fris beeld geven.

Ook voor onze vereniging zijn er de komende maanden voldoende activiteiten om er als lid en veelal ook als niet-lid aan deel te nemen. Genoemd mag worden een flinke voorjaarswandeling en de thema-avonden, voorafgegaan door een korte ledenvergadering.

En dan het landschapsbeheer. Er is hiervoor een fiks programma opgesteld van al het werk dat in de komende maanden gedaan zal moeten worden.

De groep 'Landschapsbeheer' die elke zaterdag voormiddag actief in de natuur werkzaam is, kan nog best een aantal medewerkers gebruiken.

Ik wens u een prettig voorjaar met veel zon, die de activiteiten mogen prikkelen.

Wim van der Linden, voorzitter

JAARVERGADERING

JAARVERGADERING

Wij nodigen alle leden uit voor het bijwonen van de **JAARVERGADERING** die plaats zal vinden op **MAANDAG 10 APRIL 1995 OM 20.00 UUR** in het **D'OUTREMONT COLLEGE** (Hoofdingang) aan de Dillenburgstraat 46 te Drunen.

AGENDA

1. Opening
2. Mededelingen
3. Jaarverslag 1994
4. Financieel verslag
5. Kascontrolecommissie / Nieuw lid Kascontrolecommissie
6. Vaststellen begroting 1995
7. Bestuurswisseling
8. Activiteiten 1995
9. Rondvraag
- PAUZE - Koffie met gebak -**
10. Videofilm over de belangrijke rol van de vleermuis in het ecologisch systeem.
11. Sluiting

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG

In dit jubileumjaar is er veel gebeurd binnen de vereniging.

Extra vermeldenswaard zijn : het landschapsbeheer, met dank aan de vrijwilligers, de goede contacten met de gemeente en ons feestelijk 12½-jarig jubileum op 27 november met aansluitend de fototentoonstelling in de bibliotheek in december.

Een overzicht van de activiteiten:

Het bestuur kwam in 1994 tien maal in vergadering bijeen.

De ledenbijeenkomsten werden negen maal gehouden.

de Jaarvergadering had plaats op 11 april. Het Info-krantje verscheen in april - juli - oktober en december.

Er kwamen nieuwsbrieven uit in februari (bestuurswisseling) en in mei (excursie Zuid-Limburg).

Met een reeks plannen gingen wij in januari van start. Nu, na een jaar blijkt dat de meeste gerealiseerd konden worden.

Zo werden de ledenbijeenkomsten om de maand aangevuld met een lezing/diaproductie. Achtereenvolgens kwamen de volgende onderwerpen aan bod : hydrobiologisch onderzoek Waterwinningsbedrijf Biesbosch, milieuvriendelijk bouwen, amfibieën en reptielen, afvalverwerking de Spider en de ijsvogel.

De opkomst was goed, in 1995 komt een vervolg.

Landschapsbeheer

De werkgroep landschapsbeheer heeft op de zaterdag weer veel werk verzet. In de eendenkooi was enige kap noodzakelijk, de slootjes werden deels uitgegraven; ook de Natuurpark aan de Kanaalweg eiste veel onderhoud. Aan de Kanaaldijk werd de vogelkersbestrijding voortgezet.

De subsidie-aanvraag bij Fonds Ondersteuning Groene Initiatieven (FOGI) werd in maart gehonoreerd met toekenning van f.1500,--. Dit bedrag werd, volgens voorwaarden, geheel besteed aan gereedschap voor onderhoud landschapselementen.

Het coördinatiepunt Brabants Landschap heeft f.300,-- subsidie toegezegd. In december ontving de vereniging een donatie van f.1000,-- van een bewoner van de Eendenkooi.

Twee leden van de werkgroep namen deel aan de Natuurwerkdag in het landschap op 29 oktober, georganiseerd door het Brabants Landschap.

Bestuurswisseling

Tijdens de (extra) ledenvergadering van 21 februari werd Wim van der Linden met algemene stemmen tot voorzitter gekozen en volgde hiermee Fons van Dijk op.

Op 14 november kwam Ad Kuijpers het bestuur versterken.

Contacten met de gemeente

Met dhr P. Engeltaart, directeur sector Grondgebied, werd om de 3 maanden een bespreking gevoerd over allerlei milieuzaken, o.a. het ecologisch groenbeheer, de milieustraat, naleving milieuwet, illegale vuilstort. Voorts was er contact op gemeentelijk niveau over de Interimwet, verplaatsing veehouderij uit het centrum, de Leidraad voor Veehouderij en Milieu, etc ...

Wij gaven een reactie op de concept-Recreatiebeleidsnota 1994.

Het beheersplan Drunense Dijken is gereed gekomen en werd in februari besproken met weth.Pijnenborg en enige ambtenaren. Uit dit gesprek bleek dat het plan zeer gewaardeerd wordt.

Op 20 augustus had in het gemeentehuis een diaproductie plaats gevolgd door een fietstocht met B & W en raadsleden o.i.v. twee mede-samenstellers van het beheersplan. Ook hier werd het plan met enthousiasme ontvangen.

Wij waren aanwezig bij het afscheid van burgemeester Breeveld en de kennismaking met zijn opvolger dhr. Willems.

De commissievergaderingen van VROM werden door ons bijgewoond.

Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen i.o.

In maart had een interview plaats met 2 studenten van de Landbouwuniversiteit Wageningen, van de projectgroep 'Integratie Natuur en Recreatie', 3 bestuursleden namen hieraan deel.

Doelstelling van het onderzoek was het inventariseren van visies en opvattingen van organisaties die bij de ontwikkeling van natuur en recreatie in de Loonse en Drunense Duinen betrokken zijn.

Op 20 mei werden de resultaten van dit onderzoek in Kaatsheuvel gepresenteerd.

Op 16 juni vond de officiële instelling van het Nationaal Park i.o. plaats in café de Roestelberg.

Op 26 juni volgde een discussie-avond, georganiseerd door Natuurmonumenten.

Op deze 3 data waren wij (op uitnodiging) aanwezig om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen.

Excursie/wandelingen

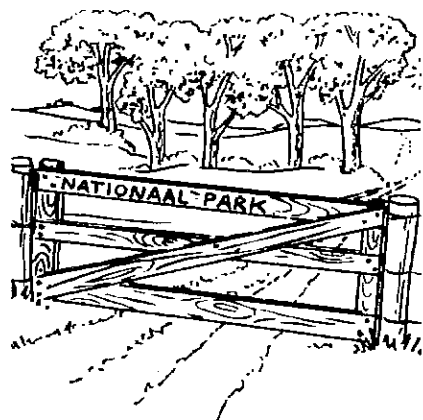
Op 12 juni ging een groep van 20 leden op excursie naar Zuid-Limburg.

Gewandeld werd in het Savelsbos en, na de koffietafel, in het Gerendal met orchideeëntuin o.l.v. een boswachter van

Staatsbosbeheer. Het was een heel geslaagde dag.

De fietstocht in het kader van de Wereldmilieudag op 5 juni, idee van de provincie Noord-Brabant, vond geen doorgang wegens gebrek aan belangstelling; jammer van de gedegen voorbereiding.

Het aantal wandelingen werd, om verschillende redenen, wat terugschroefd. 6 maal werd gestart, met 80 deelnemers in januari, 8 wandelaars die met Kerst kou en gladheid trotseerden.

Natuur- en Milieu-Educatie

De werkgroep Natuur- en Milieu-Educatie waarin afgevaardigden van gemeente, basisscholen en de vereniging zitting hebben, deelde op 11 oktober leskisten (fabrikaat Natuur en Milieuvereniging Drunen) uit aan leerlingen van basisscholen.

Op 12 oktober werd een zwerfvuildag gehouden in de omgeving.

Milieu-akties

- * In januari werd, wegens grote belangstelling, de cursus 'Koken zonder vlees' herhaald i.s.m. de Kleine Aarde in Boxtel.
- * In april ging de actie 'Bloemen zonder gif' van start; enkele bloemisten in Drunen reageerden positief en verkochten EKO-bloemen. Helaas is de actie op de lange duur op niets uitgelopen.
- * Nu de gemeente heeft beloofd het onkruid ecologisch te lijf te gaan zal de Groene Stip verdwijnen.

* Jubileumdag 12 ½ jaar Natuur- en Milieuvereniging Drunen

Op 27 november vierden wij het 12 ½ jarig bestaan met een wandeling door de Loonse en Drunense Duinen o.l.v. Theo van den Berkmortel, beheerder bij Natuurmonumenten. Aansluitend een koffietafel in het Nieuwe Lido te Waalwijk.

In alle opzichten een goed geslaagd feest met 40 leden.

De fototentoonstelling in de bibliotheek in december kreeg ruime belangstelling.

* Ad Kuijpers, (bestuurs)lid van de vereniging, stelde zich beschikbaar als kandidaat voor de Waterschapsverkiezingen in november (als ingezetene), maar werd niet gekozen.

* Wij hebben zitting genomen in de klankbordgroep voor de paraplunota Bestemmingsplan Buitengebied.

Eerste kennismaking in december met de stuur- en werkgroepen in Tilburg.

* In april had een oriënterend gesprek plaats met een aantal leden van de NCB. Het was een zinvolle samenkomst die zeker herhaald zal worden en zal resulteren in een aantal bezoeken aan veehouderijen en tuinbouwbedrijven.

Wij waren aanwezig ...

- op 4 april met een stand op het Langstraatfestijn
- op 20 oktober bij het gesprek met beheerders van Natuurmonumenten
- op 21 april en 17 november bij het regio-overleg Langstraat-Den Bosch (milieugroepen wisselen ervaringen en activiteiten uit)
- op 10 november op de thema-avond gemeentelijk landschapsbeleid
- op 24 november op de themadag Meijerij Platform, thema: Erfbeplanting

Bij elkaar een scala van activiteiten, waaruit blijkt dat de vereniging, ook na 12½ jaar, steeds blijft streven naar een goed leefmilieu in Drunen.

In 1995 even over de grenzen van Drunen

Omdat de lokale milieugroepen meer betrokken worden bij de uitvoering van de beleidsplannen van de Provincie op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening, nemen afgevaardigden van de vereniging zitting in 2 klankbordgroepen:

1. De actualisering bestemmingsplan Buitengebied/Natuurgebieden, z.g. paraplunota, tezamen met Tilburg, Loon op Zand en Udenhout.
2. Begrenzing Ecologische Hoofdstructuur 'Stroomgebied van de Zandleij' De Brabantse Milieufederatie treedt als coördinator op en geeft hierbij aansluitend cursussen en thema-avonden.

Cock de Moel / maart 1995

TALUD

VAN DE PENNINGMEESTER

VAN DE PENNINGMEESTER

Zoals uit de cijfers van het hierna volgende financieel overzicht blijkt, heeft onze vereniging in het jaar 1994 haar financiële middelen weer zien groeien en wel met een bedrag van bijna f 3.000,=. Het belangrijkste deel van de ontvangsten vindt zijn oorsprong in de betaalde contributies, meestal rond de f 2800,=. En aan het eind van de decembermaand werd daar nog eens f 1.000,= aan toegevoegd in de vorm van donatie van een bewoner van de Eendenkooi.

Het leeuwedeel van de totale uitgavenpost van 1994 komt voor rekening van het 12½-jarig bestaan van onze vereniging, dat herdacht is met een fraaie fototentoonstelling in de bibliotheek en een wandeling met gratis koffietafel voor de leden.

Al met al geen slecht resultaat lijkt me, gezien het feit dat het saldo op 31 december 1994 toch alweer was aangegroeid tot ruim f 7.000,=

Dan kan ik vermelden dat tijdens de jaarvergadering van 10 april a.s. dhr. WIM VAN MULKEN door het bestuur voorgedragen zal worden als NIEUWE PENNINGMEESTER

Uiteraard bestaat nog steeds de mogelijkheid voor iedereen om zich ook kandidaat te stellen. Ik hoop dat ik dan na 6 jaar de financiën aan een ander enthousiast lid kan overdragen!

FINANCIËEL OVERZICHT

FINANCIËEL OVERZICHT EN BALANS 1994

Ontvangsten

Contributies en donaties:

Lopend jaar	3817,50
Vooruit ontvangen	<u>45,00</u>
	3862,50

Adverteerders	160,00
Rente Postbank en Deposito	238,33
Netto opbrengst Landschapsbeheer	624,00
Netto opbrengst activiteiten	<u>196,20</u>

Totaal ontvangsten f 5.081,03

Uitgaven

Kosten info	166,39
Administratie- en vergaderkosten	260,05
Contributies/abonnements	321,50
Lezingen/excursies	102,95
Eendenkooi	164,34
Diversen	<u>1104,30</u>

Totaal uitgaven f 2.119,53

Saldo exploitatie (positief) 2.961,50
=====

BALANS 1994

Giro	f 1158,23	Kapitaal 01-01-94	4.435,36
Giro +	6156,38	Expl. overschot 94	<u>2.961,50</u>
Kas	<u>82,25</u>		
	7.396,86	Kapitaal 31-12-94	7.396,86
	=====		=====

LEDENBIJEENKOMSTEN

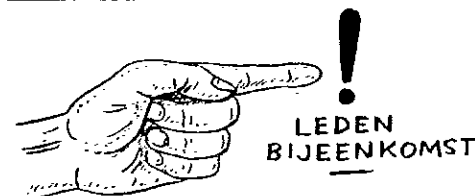
PROGRAMMA LEDENBIJEENKOMSTEN TOT AUGUSTUS 1995

De lezing over "Voedsel en gezondheid" op 9 januari was een geslaagde avond. Een verslag hiervan vindt u in dit boekje. Ook de diapresentatie over de landschappelijke geschiedenis van Brabant door Frans Kapteijns van Natuurmonumenten op 13 maart j.l. was zeer interessant. Beide avonden werden redelijk bezocht. Zoals u al hebt kunnen lezen is er op 10 april de algemene ledenvergadering, die zal beginnen om 20.00 uur. Na de pauze (koffie met gebak!) wordt er een interessante video over vleermuizen vertoond.

Lokatie voor alle ledenbijeenkomsten: d'Oultremontcollege, Dillenburgstraat 46 te Drunen.

Het programma tot augustus 1995:

10 april: algemene ledenvergadering, aanvang 20.00 uur; na de pauze vertoon van video over vleermuizen;
mei: geen ledenbijeenkomst

12 juni: presentatie van het gemeentelijk Milieu-programma 1995 door een milieu-ambtenaar van de gemeente; u komt meer te weten over de milieuproblemen waar u als Drunenar direct mee te maken heeft.

Aanvang: korte vergadering: 19.30 - 20.30 uur, daarna de presentatie.

juli: geen bijeenkomst;
augustus: geen bijeenkomst.

LEZING VOEDSEL EN GEZONDHEID

LEZING VOEDSEL EN GEZONDHEID

door MIEKE BAKEN, op 9 januari 1995

Aanwezig: 21 personen (15 leden, 6 niet-leden)

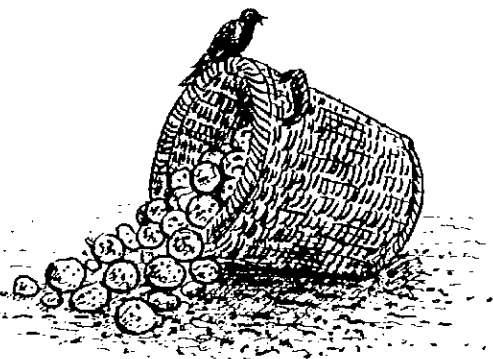
Het ontstaan van ons huidige voedselpatroon:

Vóór de industriële revolutie was de belangrijkste bron van ons voedsel het gemengd bedrijf van de boer; het proces was eenvoudig (boer verkocht zijn oogst op de markt) en er was sprake van een gesloten voedselkringloop. De mest van het vee werd gebruikt voor de landbouw en (een gedeelte van) de opbrengst van de landbouw werd als veevoer aangewend. Een kenmerk van deze produktiewijze was een lage opbrengst en misoogsten.

Ná de industriële revolutie neemt het gebruik van landbouwmachines een grote vlucht; bovendien wordt er goedkoop graan uit de VS ingevoerd. Veel boeren gaan werken in de stad.

Er ontstaat een grotere afstand (zowel in ruimte als in tijd) tussen de produktie en de consumptie van ons voedsel. Bovendien is er sprake van een enorme bevolkingsgroei die een intensivering van de landbouw noodzakelijk maakt. Deze ontwikkelingen hebben een aantal consequenties:

- het gebruik van conserveermiddelen, kleur- en smaakstoffen om de houdbaarheid te verhogen en de verslechtering van kwaliteit te compenseren;
- het gebruik van kunstmest;
- er ontstaat een scheiding tussen veeteelt en akkerbouw, waardoor bovengenoemde kringloop verdwijnt en het probleem van het mestvervoer en -overschot ontstaat. De overheid stimuleert de invoer van goedkoop veevoer uit het Zuiden en de boer moet meedoen of afhaken.

Wat is de invloed van milieuvervuiling op ons voedsel?

Groente: het gebruik van bestrijdingsmiddelen en bodemontsmettingsmiddelen veroorzaakt (bij de verwerking ervan, voornamelijk door inademing van grote hoeveelheden) diverse gezondheidsproblemen. Wat precies de consequenties voor het lichaam zijn door consumptie van groente is nog niet bekend. Nederland staat ruim bovenaan de lijst van de EU met het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

Door de overbesteding bevindt er zich een hoge concentratie fosfaten (grond is bijna verzadigd) en nitraten in de bodem. Dit heeft gevolgen voor de drinkwatervoorziening, voor de gewassen zelf en voor de flora en fauna. Nitraat kan zich omzetten in nitriet, wat schadelijk is voor de gezondheid als het in te grote hoeveelheden wordt geconsumeerd.

Vooraf groene bladgroenten bevatten veel van deze stof, met name in de winter (bijv. spinazie uit de kas bevat 10 maal de dagelijks aangeraden hoeveelheid nitriet). Nitriet wordt ook veel extra toegevoegd aan diverse worstsoorten.

Vlees: het gebruik van hormonen en antibiotica bij de veeteelt heeft bij consumptie van vlees eigenlijk nauwelijks merkbare effecten op onze gezondheid omdat van deze stoffen relatief zeer kleine hoeveelheden in het vlees achterblijven. Alleen mensen met een allergie hebben er last van.

Door de aanwezigheid van PCB's in het gras wat de koeien eten (als gevolg van diverse industriële verbrandingsprocessen) komen deze stoffen ook voor in het vlees, melk en eieren.

Omdat ze zich ophopen in ons vetweefsel kan consumptie hiervan schadelijk zijn, vooral m.b.t. prenatale afwijkingen.

Eigenlijk heeft de produktie van vlees op een indirecte manier schadelijke gevolgen voor onze gezondheid (dus niet zozeer door consumptie ervan), namelijk door de grote mest- en ammoniakoverlast ervan.

Melk: bevat bestrijdingsmiddelen, antibiotica en dioxine (gras)

Wat kunnen we eraan doen?

Uit het bovenstaande blijkt dat onze manier van voedselproductie nu niet bepaald de milieuvriendelijkste en gezondste is. Er is al een verandering merkbaar:

Er zijn drie soorten landbouw:

- de gangbare (veel bestrijdingsmiddelen en kunstmest);
- de geïntegreerde (wel gebruik hiervan, maar gedoseerd en bewust);
- biologische/ecologische (geen kunstmest, geen bestrijdingsmiddelen).

Helaas stimuleert de overheid alleen maar de geïntegreerde landbouw. Conclusie: wij als consument moeten ook invloed uitoefenen en dat kan, want je hebt best macht, als er maar veel mensen meedoen! Want als iedereen bijvoorbeeld weigert om bespoten aardappelen te kopen, dan zal "de economie" een ander produkt op de markt moeten brengen.

Wat kunnen wij als consument doen?

- koop zoveel mogelijk onbewerkte produkten (b.v. brood/melk/groente) aangezien deze minder hulpstoffen bevatten, minder fossiele brandstoffen vragen, minder verpakkingsmateriaal en meer voedingsstoffen bevatten.
- een iets soberder en bewuster leefwijze volgen, wat nog niet betekent dat je "terug naar vroeger" moet. Maar bijvoorbeeld een kwartje meer voor biologische groenten zou toch moeten kunnen als we nog veel meer geld over hebben voor een vliegticket naar Spanje!

Hoe verminder je de druk op het milieu?

- minder vlees of beter vlees eten (Groene Weg Slager in Boxtel)
- meer seizoengroente en meer streek/landgroentes eten; er bestaan plannen om dit jaar weer te starten met het zgn. "groenteabonnement", zowel voor zomer- als voor wintergroentes! Het afgelopen jaar was het een succes. T.z.t. komt er meer over in dit krantje en in de dagbladen.
- De organisatie "Voedsel voor de Toekomst" oefent druk uit op de politiek, mede om tot een eerlijker verdeling en duurzame productie van ons voedsel te komen.

Het was een zinvolle lezing en iedereen was zeer betrokken bij het onderwerp. Mieke Baken suggereerde nog de mogelijkheid voor een excursie naar een "biologische" melk-producerende boer in Oosterhout. Misschien is dit een leuk idee om met belangstellenden te doen. Wie interesse heeft kan contact opnemen met Juul Verduyn, tel. 78346.

KANO-WEEKEND

KANO-WEEKEND WIEDEN EN WEERRIBBEN

Tijdens de koffietafel ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van de vereniging is het idee geboren om een kano-weekend te organiseren in de Weerribben.

Waarom een kano-weekend in de kop van Overijssel?

In de kop van Overijssel liggen een aantal prachtige natuurgebieden zoals de Wieden en de Weerribben. Deze gebieden bestaan uit slootjes, plasseh, meren en moerassen. Gezien het karakter van het gebied kan je er het best genieten vanaf het water. Delen van dit gebied zijn zelfs via land ontoegankelijk of verboden.

En wat is er milieuvriendelijker dan een kano? Geen vervuiling, geen lawaai. Je kunt op een rustig tempo het gebied verkennen.

Voorlopig programma voor het week-end

Gezien de reisafstand lijkt het raadzaam de deelnemers de gelegenheid te geven om op vrijdagmiddag/avond op de camping aan te komen.

We denken hierbij aan een specifieke camping bij Blokzijl. Deze ligt direct aan het water, tussen het gebied van de Wieden en dat van de Weerribben. Bovendien wordt er op deze camping een aantal kano's verhuurd.

Zaterdagochtend (b.v. om 10.00 uur) vertrek per kano vanaf de camping, voor een tocht van circa 23 km. door de Weerribben.

Onderweg kunnen we een paar keer pauzeren en picknicken. In de namiddag zouden we dan weer terug kunnen zijn op de camping. 's-Avonds kunnen we uit gaan eten in Blokzijl. Zondagochtend vertrek per kano naar de Wieden, voor een tocht onder leiding van een gids. Met onderweg uiteraard een bezoek aan het alom bekende theehuis Jonen.

Zondagmiddag zijn we dan weer terug op de camping en kunnen huiswaarts keren.

Informatie over het gebied

Zowel de Wieden als de Weerribben zijn restanten van een eertijds zeer uitgestrekt laagveen-moerasgebied.

In de Weerribben worden uitgeveende trekgraten afgewisseld door onvergraven ribben (of legakkers). In de verlandende en verlande trekgraten komen krabbescheervegetaties en trilvenen tot optimale ontwikkeling. Op de legakkers bevinden zich cultuurgraslanden, schraallanden en ruigten. In het reservaat huizen o.a. de snor, de bruine kiekendief, de wulp en de watersnip.

De Wieden zijn voor Nederlandse begrippen uitgestrekt en ongerept. Door de verlanding en het wisselende grondgebruik is er een grote variatie: open water afgewisseld met bos, rietland, grasland, hooiland en ruigte. De planten en dierenwereld is bijzonder. Zo zijn er planten te zien als krabbescheer, waterscheerling, watergentiaan, kikkerbeet en grote egelskop. In de natte terreinen groeit veenpluis, veenbes en dopheide. In de hooilanden bloeit de rietorchis. Er zijn broedkolonies van aalscholvers, blauwe reigers, kokmeeuwen en zwarte sterns. Het is een bezoek waard.

Wanneer?

Het weekend is gepland op 10 en 11 juni 1995. Gezien de noodzaak om tijdig een en ander te bespreken moeten de deelnemers zich uiterlijk vóór 15 april aanmelden, d.m.v. het bijgevoegde inschrijfkartje.

Wie kan er meedoen?

Het weekend kan doorgaan als er minimaal 10 en maximaal 25 personen meegaan. Als de groep groter wordt is het moeilijk om nog gezamenlijk te varen. Iedereen met een sportieve instelling die de zwemkunst meester is kan meedoen. Kano-ervaring is niet nodig. Het gebied is ideaal voor een beginner. We adviseren om geen kinderen onder de 12 jaar mee te nemen.

Vervoer

Het voornemen is om te gaan carpoolen; daarom kunt u op het inschrijfkartje ook aangeven of u eventueel gebruik van een auto heeft. In principe is er geen vervoer van kano's nodig zolang we van en naar een camping varen waar we ook de kano's huren.

Kosten

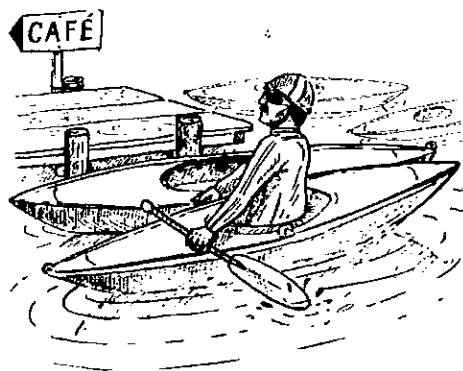
Meerijders betalen een deel van de vervoerskosten aan de chauffeurs. Huur van de kano's komt voor ieders eigen rekening en zal voor 2 dagen ongeveer f 50,- per boot bedragen. Vaak kunnen er meer personen in een (canadese) kano. De camping heeft zes 3-persoons kano's. Ook de campingkosten worden door de deelnemers zelf betaald. Eventueel kan ook voor eigen rekening een (4-persoons) trekkershut worden gehuurd. Overige kosten zoals voor een gids, kunnen door een bijdrage van de deelnemers betaald worden.

Organisatie

De organisatie van dit weekend ligt bij Anita van Arem en Wim van Mulken. U kunt zich dan ook bij hen opgeven door het inschrijfkartje uiterlijk 15 april bij hen in de brievenbus te deponeren. Het adres is Trompstraat 3 te Drunen. U kunt ook altijd bellen voor meer informatie, en eventueel inspreken op het antwoordapparaat. Het telefoonnummer: (04163) - 78267.

Zodra bekend is wie er meegaan, ontvangen de deelnemers uiteraard meer informatie over o.a. vervoer/verblijf/het gebied.

We hopen op een geslaagd weekend; het is zeker de moeite waard!

Anita van Arem en Wim van Mulken.

WANDELING

WANDELING

Zondag 9 april start de Natuur- en Milieuvereniging met een 4-tal wandelingen.

Vertrek om 9.00 uur vanaf de kanaalbrug bij Torenstraat - Steegerf.

De wandeling gaat via het landgoed Plantloon met zijn prachtige natte loofbossen afgewisseld met weilanden omzoomd door beukenlanen.

Hier zullen we de eerste voorjaarsgasten weer ontmoeten.

Via Plantloon gaat de wandeling richting de Roestelberg en Kaatsheuvelse Ijsbaan.

Hierna gaan we over de droge heidevelden en langs bosranden richting Bos en Duin.

Bij Bos en Duin houden we koffie en lunchpauze .

We vervolgen onze weg richting het natuurgebied de Brand. In dit moerasgebied maken we kennis met de eerste voorjaarsbloemen zoals speenkruid en bosanemoon.

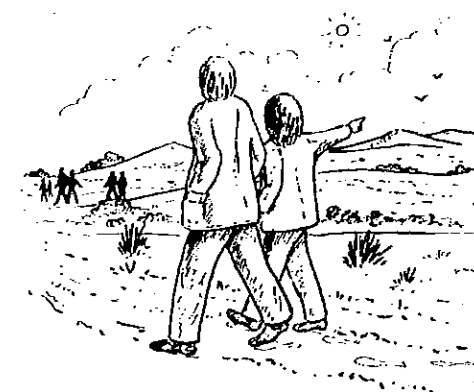
Lopend door de Brand komen we uit in de Drunense Duinen en over de droge stuifzanden gaan we richting Steegerf.

Dit is de eerste van de vier-seizoenenwandeling, in de zomer, herfst en winter herhalen we deze tocht.

De wandeling duurt ± 5 uur dus neem een lunchpakket mee.

Een goede conditie en paar goede wandelschoenen zijn bij deze wandeltocht echt belangrijk.

Tot ziens op 9 april, Fons van Dijk.

LAND/TUINBOUW-MILIEUBEWEGING

"Hoe gaan de milieubewegingen en de land- en tuinbouwsector anno 1995 met elkaar om "

Omroep Brabant, de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond en het Land- en Tuinbouwbedrijfsleven in Zuid-Nederland hebben gezamenlijk een kalender uitgegeven. Zij geven aan dat deze kalender wil laten zien waartoe een goede dialoog tussen de agrarische sector en de Natuur- en Milieubeweging al heeft geleid.

Deze dagkalender geeft naast de milieuonderwerpen ook toeristische tips, recepten -het recept voor de 'Zuurkoolschotel' was een prima recept-wetenswaardigheden over de tuin en zoals zij dat noemen, knipogen zij naar het Brabantse buitenleven van vroeger. Daarnaast is er een dagelijkse weerspreuk.

Elke dag staat op het kalenderblad een vraag gesteld, waarop Radio Brabant antwoord geeft in hun uitzending van maandag tot vrijdag van 10.00 tot 12.00 uur.

Op dinsdag 3 januari was de vraag: "Hoe gaan de milieubewegingen en de land- en tuinbouwsector anno 1995 met elkaar om ? "

Twee dagen later was de vraag "Hoeveel biologische land- en tuinbouwbedrijven zijn er op het ogenblik in Noord-Brabant ? "

Het antwoord op de gestelde vraag van 3 januari heb ik helaas niet kunnen beluisteren zodat ik de tekst overneem die op de achterzijde van het kalenderblad vermeld stond :

"Milieu en landbouw hebben heel lang met elkaar in de clinch gelegen.

De landbouwsector kreeg jarenlang klakkeloos de schuld van de achteruitgang van natuur en milieu. Met name de veehouderij was de grote boosdoener in de ogen van de milieu-beweging, omdat de uitstoot van ammoniak via de mest, vervuiler nummer één van de Brabantse natuur was. Boeren en tuinders legden die kritiek natuurlijk naast zich neer. Via de eigen standsorganisaties werden ze gewezen op het belang van een goed en gezond milieu en momenteel is er bijna geen landbouwbedrijf meer te vinden waar niet op een of andere manier aandacht wordt geschonken aan een gezonde leef- en werkomgeving.

De relatie tussen de land- en tuinbouwsector en de natuur- en milieubeweging is de laatste jaren dan ook een stuk minder grimmig geworden. "

Vragen die in de maand april worden gesteld zijn o.a. :

- 04-4 : Hoeveel werk heeft een boer met het bijhouden van een mineralenboekhouding ?
- 06-4 : Hoe wordt er gedacht over het huidige streekplan van de provincie Noord-Brabant ?
- 18-4 : Wat voor invloed heeft kunstmest gehad op de Brabantse heidevelden ?
- 27-4 : Heeft de stichting 'Het Brabants Landschap' nog veel gebieden op het oog om te verwerven en veilig te stellen ?

Wie de antwoorden wil horen kan dat dus bij Radio Brabant op de tijden zoals boven zijn genoemd en op de vragen die wij hebben vermeld op de daarbij genoemde data ...

Wim van der Linden

AGENDA 21

AGENDA 21 - OP WEG NAAR EEN DUURZAME GEMEENTE

In Brazilië werd in 1992 een conferentie gehouden over Milieu en Ontwikkeling (UNCED). Deze conferentie was de grootste VN-conferentie aller tijden. In deze conferentie werd een actieprogramma opgesteld voor de 21e eeuw genaamd "Agenda 21" met ca 2500 actiepunten, internationale afspraken en verdragen met als doel, het tot stand brengen van een duurzame samenleving.

Alle gemeenten in de wereld werden opgeroepen hun eigen 'Lokale Agenda 21' op te stellen, waarbij werd gepleit omdat tot stand te brengen in samenspraak met de lokale bevolking. De opzet van 'Lokale Agenda 21' is om te komen tot een duurzame gemeente.

Met een 'Lokale Agenda 21' kan iedereen over zijn beleidsterrein kijken, als bestuurder of ambtenaar van de gemeente, doch ook door de burger, om de samenhang tussen de delen van het gemeentelijk beleid te zien. Dit bevordert een duurzame ontwikkeling omdat iedereen in de gemeente de samenhang kan waarnemen van elk beleidsterrein zowel van b.v. het verkeersbeleid, de woningbouw, milieubeleid enz. ...

In de meeste Nederlandse Gemeenten wordt al veel gedaan om tot een duurzame ontwikkeling te komen, zoals in onze gemeente o.a. het groenbeheer en de afvalscheiding. Daarmee is Drunen natuurlijk nog geen duurzame gemeente. Zo is er nog veel te doen om de natuur zodanig te beschermen dat ook de volgende generaties in de 21e eeuw daar profijt van zullen hebben.

Om de gemeenten te ondersteunen bij de initiatieven voor een duurzame ontwikkeling is een stuurgroep 'Lokale Agenda 21' van het Platform voor Duurzame Ontwikkeling ingesteld onder voorzitterschap van de burgemeester van Eindhoven.

In de brochure van deze stuurgroep 'Lokale Agenda 21' wordt de suggestie gedaan tot de gemeente een schets maakt van hoe zij denken dat de gemeente er in het jaar 2015 uit zal kunnen zien. Dat gaat verder dan alleen een milieubeleid maar geldt ook voor de werkgelegenheid, de verkeerssituatie, het wonen, recreatie, kortom voor alle beleidsterreinen.

KERKUILEN

CONTROLE KERKUILENKASTEN

Op 14 januari j.l. is er door onze leden een grote controle uitgevoerd op de in 1989 geplaatste kerkuilenkasten.

Voor degenen onder U die zich nu afvragen, was onze vereniging daarvan in het bezit, gaan we even terug in de tijd.

Op donderdag 21 september 1989 verschijnt er een artikel in het Brabants Dagblad, met als kop:

DRUNEN WIL KERKUILEN TERUGHALEN NAAR REGIO

De uitvoerder van dit project is de **Natuur- en Milieuvereniging Drunen!**

Dit artikel werd ook gelezen door een groep bewoners van de nieuwe woonwijk Venne-West.

Hun actie, om het project te ondersteunen, bestond uit geld, dat zij met de buurt zouden ontvangen tijdens een gezamenlijk openhuisdag, ter beschikking te stellen voor het materiaal om kasten te bouwen.

Deze ondersteuning is van wezenlijk belang geweest om het project van de grond te krijgen. Uiteindelijk zijn er 20 kerkuilenkasten door onze vereniging in de regio geplaatst.

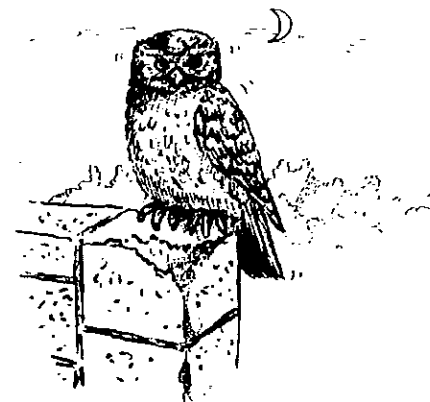
Terug nu naar zaterdag 14 januari j.l. .

Het voorbereidende werk zat erop, de route stond vast en zo vertrokken wij in het vroeg naar het kasteeltje in Dussen. De beheerder moest nog uit zijn bed komen om de zaak te ontsluiten maar had daar, gezien het doel, geen enkel probleem mee.

Het doel van een dergelijke controle is het biotoop opnieuw beoordelen. Zijn daar veranderingen in ontstaan waardoor het geen nut meer zou hebben om de kast te laten hangen.

Zijn er uiterlijke sporen waar te nemen die duiden op aanwezigheid van een kerkuil, zoals uitwerpselen (kalksporen), braakballen.

En dan de kast zelf: Is deze bewoond en zo ja waarmee; is het een uil of een ander soort vogel zoals een holeduif, kauw e.d.

Tevens wordt er opgelet of er in de kast is genesteld, of dat deze alleen voor onderkomen dient.

Is de kast vervuild dan wordt deze door ons schoongemaakt en zonodig hersteld.

Voor het archief worden per locatie de nodige gegevens verzameld. En dan op naar de volgende kast.

Zo zijn er op die zaterdag, vanaf Dussen tot Helvoirt, een 15-tal kasten gecontroleerd.

Bij een paar is de aantekening gemaakt: binnenkort verwijderen en op een nieuwe lokatie neerhangen.

Het is ons ook overkomen dat we op een lokatie zowel het huis als de kast niet meer terug konden vinden. Alles was industrieterrein geworden!!

Op een andere plaats is door ons de kast direct meegenomen omdat deze al door de boer zelf was verwijderd.

Een kast is door een nieuwe bewoner verwijderd en gesloopt omdat de schuur voor een ander doel in gebruik werd genomen en men bang was dat de eventuele bewoners van de kast de gestalde caravans zouden bevuilden. Diezelfde winter huist er wel een kerkuil in deze schuur, kast weg, geen nestplaats en nu toch nog een aantal bevuilde caravans.

Ondanks de toch ietwat tegenvallende resultaten, op een paar plaatsen sporen en maar een kast bewoond is het toch leuk om er aan mee te werken.

Het leuke is praten met mensen waar de kasten hangen. Je komt weer op plaatsen waar je in 4 jaar niet persoonlijk bent geweest.

Je ziet weer nieuwe dingen, veranderingen, kijkt uit waar eventueel een goede lokatie is voor het plaatsen van een nieuwe of te verhangen kast.

De mensen waarmee je op pad bent dragen allen het zelfde idee uit, zodat je alweer uitkijkt naar een volgende vergadering, bespreking, met als doel:

!!!! KERKUILEN TERUG NAAR DE REGIO !!!!

Om dit nobele streven optimaal tot uitvoer te brengen, werken wij samen met personen van andere werkgroepen met als overkoepelend orgaan **KERKUILENOVERLEG NOORD-BRABANT!**

LANDSCHAPSBEHEER

LANDSCHAPSBEHEER

Nu het voorjaar weer aangebroken is en de vogels aan hun nageslacht gaan werken, zit het werk voor de vrijwilligers in het Landschapsbeheer er voor dit seizoen weer op.

Afgelopen winter hebben we langs de kanaaldijk gewerkt aan de hand van het daarvoor opgestelde beheersplan.

Ook de komende jaren willen deze werkzaamheden blijven uitvoeren op de dijk langs het Drongelens kanaal.

Zo hebben wij het volgende werkplan opgesteld:

1995 en verder Kanaaldijk hm.paal 11.3 t/m 13.8 beide zijden:

- nalopen op vogelkers (dit gedeelte is de afgelopen jaren vogelkersvrij gemaakt
- vuil opruimen
- takken en bramen over het pad weghalen
- hier en daar maaien met bosmaaier
- de grasvegetatie met rijk insectenleven zo proberen te houden. Dat betekent het opschot van berken en eiken verwijderen.
- enkele solitaire eiken vrijzetten.

1996 e.v.

- Nalopen eerdere stukken (werkzaamheden zie boven)
- tussen hm.paal 13.8 en 13.9 staat enorm veel prunus daar wordt dit jaar aan gewerkt.

Op deze manier zal er de komende jaren gewerkt worden langs het kanaal.

In het natuurpark zullen in de maanden april/mei ook nog een aantal werkzaamheden worden verricht zoals:

- maaien en het opruimen van het maaisel.
- schoonmaken
- wilgen planten (reeds gebeurd)
- rond de boompjes en struiken in de aangeplante houtwal het gras en onkruid weghalen.

U ziet er is altijd wel iets te doen in de natuur, dus wanneer U een keer met uw tijd geen raad weet en een keer op een zaterdag mee wil werken neem dan gerust contact op met:

Joost van Balkom 76202 of Wil Maaywee 75214.

LEZING GESCHIEDENIS BRABANT

HET ONTSTAAN VAN DE GESCHIEDENIS VAN BRABANT

Lezing door Frans Kapteijns, Beheerder Bezoekerscentrum Oisterwijk

1. 20.000 jaar geleden (Ijstijd)

- * Landschap: Toendra --- poolwoestijn
 - Wind --- löss, dekzand
 - Water --- leem, zand, grind
- * Mens : afwezig

2. 10.000 jaar geleden (Aflopende ijstijd)

- * Landschap: wisselend
 - Warm: - berk- en dennebossen
 - veenlaagjes
 - open landschap
 - Koud: - toendra
 - rivierduinen uit stuivend zand
- * Mens : Jagers uit Oude Steentijd

3. 10.000 - 4.000 jaar geleden

- * Landschap: - stijging zeespiegel
 - loofbos breidt uit
 - droog - nat
 - oerwouden - moerassen - venen
- * Mens : Jagers en verzamelaars
Midden Steentijd

4. 4.000 - 2.000 jaar geleden

- * Landschap: Inbreuken door landbouw, kap, branden, weiden
 - open ruimten in bos
 - heidevelden
 - natte delen - veen
- * Mens : Bewoning op grenzen droog - nat
Nieuwe Steentijd
Brons en IJzertijd

5. 2.000 - 1.000 jaar geleden

- * Landschap: Herstel door afname invloed mens
- * Mens : Ontvolking
 - Alleen op allerbeste gronden
 - Romeins - Merovingisch - Karolingisch

6. 1.000 jaar geleden (Middeleeuwen)

- * Landschap: - desastreuze aftakeling
 - halfnatuurlijk beeld
 - zeer grond gebonden
 - extensieve landbouw
- Heide - ontbossing - stuifzanden - ontginning venen
- * Mens : Ontstaan huidige dorpen
Verspreide bewoning
Hoeven (Heer, Klooster)

Reeds 4.000 - 2.000 jaar geleden werden de bossen in de nabijheid van een beek gekapt en verbrand. Dit branden betekende stikstof die in de bodem terecht kwam en zodoende vruchtbare grond opleverde. Zo ontstonden de graslanden en akkers waarop de bewoners maximaal 4 jaar verbleven om daarna weer ergens anders een stuk bos te kappen. Op de achtergelaten open vlakke ontstond uiteindelijk weer een bos. In de Middeleeuwen was er nog maar 5% van de totale hoeveelheid bos over. De Loonse- en Drunense Duinen zijn in feite ook ontstaan door ontbossing, waarna de wind vrij spel had.

Op de heidevelden troffen we schaapskuddes aan. Later de bijen (honing) en de koeien (Heckrunderen). De heide werd geplagd. Het plagsel werd gebruikt in de stal (Potstal). De stalmest (plagsel met schapenmest) werd op de akkers (van buiten naar binnen) uitgereden. Zo ontstonden de bolle akkers. In Loon bij Veldhoven is nog een potstalsysteem te zien. Na het plaggen werd de heide verder bewerkt en werd in eerste instantie gebruik gemaakt van een gevorkte tak. Daarna verscheen de ploeg met ossen die later vervangen werden door paarden. Dit werk werd hoofdzakelijk door monniken verricht. Vervolgens deed de traktor zijn intrede.

De mensen gingen ook gebruik maken van het water uit de laagland beken. Die beken werden gevoed met kwel- en regenwater. Ze maakten dan een aftakking voor de gebouwde watermolen. Op deze wijze werd het meel gemalen. Ook werd de waterkracht gebruikt om de wol te vollen. Later werden de meanderende beken gekanaliseerd/genormaliseerd. Achteraf gezien bleek dit voor de natuurwaarden een ongelukkige keuze. Met hoofdzakelijk oog voor de landbouw dacht men er goed aan te doen om het water zo snel mogelijk af te voeren. Het gevolg was een lagere grondwaterstand die soms zelfs te laag was. Men moest in tijden van droogte gebiedsvreemd (rivier)water inlaten. Dit water bleek vaak verontreinigd.

Tijden veranderen en zo ook de visie van de beleids mensen. Tegenwoordig worden door de provincie delen/gebieden aangewezen die een zogenaamde natuurbestemming hebben. Deze gebieden zullen indien mogelijk en wenselijk zodanig aangepakt worden dat de 'oude' situatie weer terugkeert. Dat betekent dus dat beken weer zullen meanderen, dat stuwen worden aangepast met vistrappen, dat beken minder vaak van hun begroeiing zullen worden ontdaan, dat alles om het gebiedseigen water langer vast te houden en de natuurwaarden weer te herstellen. De gevolgen van dit herstel zijn al spoedig zichtbaar. Zo keert de Weidebeekjuffer terug en krijgen haften (eendagsvliegen) en andere dieren weer een bestaansmogelijkheid. In de luwte van stromende beken verschijnt de Watergentiaan. Een echte indikator voor kwel is de Beekpunge.

De graslanden langs de beek werden intensief bemest en met gif bespoten. De graslanden werden vroeger afgeschermd met houtwallen en knotwilgen die later werden vervangen door prikkeldraad. Nu wordt het herstel van de houtwallen aangepakt en kan de Roodborsttapuit eveneens terugkeren naar dit gebied.

Rond 1820-1850 werd schapenmest verdrongen door kunstmest. De heide werd overbodig. Met stoomgemalen werden deze woeste gronden omgezet in cultuurgronden/cultuurbossen. Het oudste cultuurbos (Grove Den) is het Mastbos bij Breda. We hebben het aan de rijke landeigenaren te danken dat er nog zoveel (8% van de totale hoeveelheid) bos over is. Op dit moment is er nog ongeveer 1% natuurbos over.

Het beheer is erop gericht om zoveel mogelijk de natuurlijke situatie vast te houden. Dit betekent terug van schapen naar koeien en paarden en ook hier en daar weer plaggen. Thans is plaggen niet meer mogelijk, omdat er geen compost meer van gemaakt kan (mag) worden en dat storten te duur is. Het plagsel valt tegenwoordig onder de categorie chemisch afval !

Vanaf 1970 levert Natuurmonumenten een positieve bijdrage aan natuurontwikkeling. Tegenwoordig wordt er (op kleine schaal) nog wel geplagd in een curve. Dit is om zoveel mogelijk reliëf te verkrijgen en het ontstaan van de VVV-heide te voorkomen. Op 'De Kampina' lopen 60 paarden en van mei tot oktober ook 100 koeien op een gebied van ca 1000 ha. Rot hout en omgevallen bomen laat men zoveel mogelijk ongemoeid. Je ziet daardoor meteen een toename van het aantal spechten. Op de heide is o.a. de Nachtpauwoog en het Oranje Zandoogje te zien. Zelfs de zeldzame Zandhagedis en Zandloopkever, al neemt de laatste sterk af door het verdwijnen van de zandpaden. Wat planten betreft komt de Wolfsklauw nog op enkele plaatsen voor en de Zonedauw in de wat vochtige gebieden op de heide. Verder treffen we de Klokjesgentiaan en het Heidekartelblad (zeldzame half parasiet) aan.

De verbindingszones moeten dienen als toekomst voor de natuur. Daar wordt hard aan gewerkt. Er valt nog veel meer over te vertellen maar gezien de tijd nodigt Frans ons uit voor een bezoek aan 'De Kampina' om alles daar eens met eigen ogen te aanschouwen.

Ad Kuijpers

ADVERTEERDERS

ADVERTEERDERS

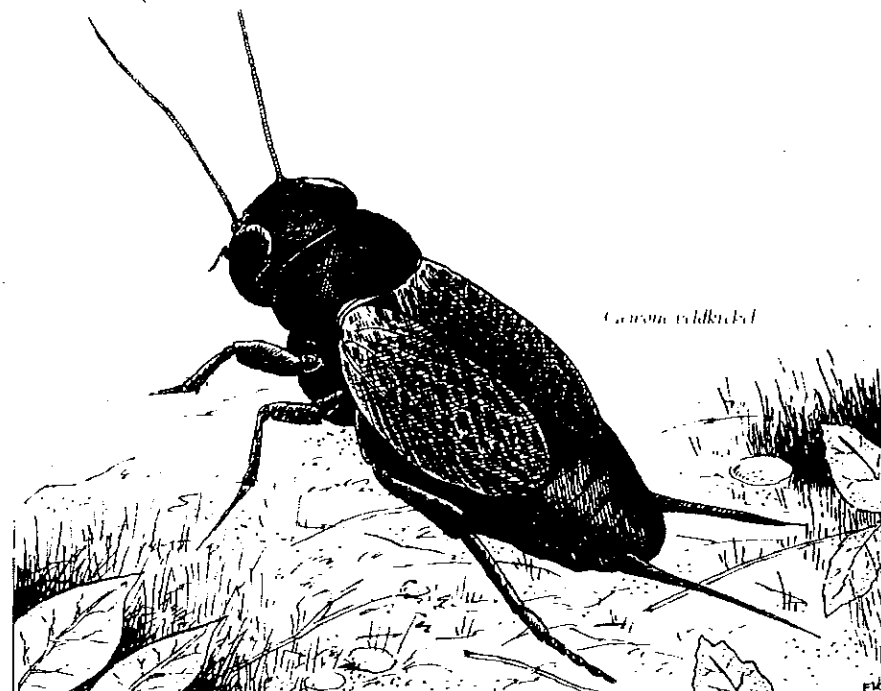
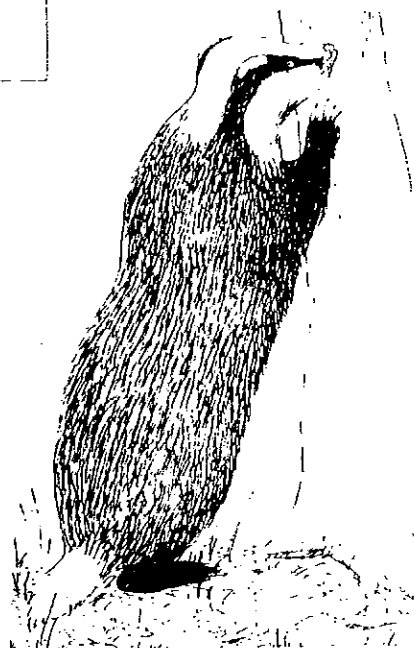
ook voor verrekijkers naar

de waal optiek

Grotestraat 122 Drunen
tel. 04163-72206

FOTO
HENK
DE
JONG

Caron veldkikch

BoerenBond+ Bouwmarkt

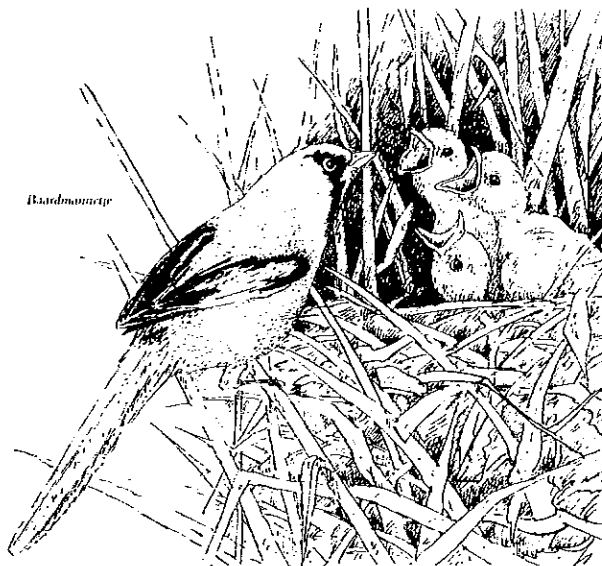
ZES DAGEN IN DE WEEK OPEN
PLUS VRIJDAGAVOND!

voor Binnen en Buiten plezier!

Stationstraat 18 - Drunen - Tel. 04163-72206

van Herpt
DELICATESSEN
 GROTESTRAAT 134. DRUNEN

SALADE
 PATÉ'S - WIJN
 VLEESWAREN - BI
 ZUIDVRIJCHTEN -
 BONBONS - SAL
 REFORM - ZUIE
 NOTEN - BON
 BANKET - PA
 BRUUD VI
 KAAS RE
 SALADE
 VLEES
 PATÉ'S
 VLEES
 SAL

SIKKERS
 drukkerij
 boek- en kantoorboekhandel
 copyservice
 lichtdrukken

Grotestraat 166
 5151 BP Drunen
 Telefoon 04163-72312
 Telefax 04163-75725

Plein 20
 5251 AT Vlijmen
 Telefoon 04108-12480

Drukkerij: Thomas Edisonweg 9
 5151 DH Drunen
 Telefoon 04163-72540
 Telefax 04163-78012

